

Liikuntapalvelut

Tilannekuva

Liikuntayksikkö koostuu liikuntapalvelut ja liikuntayksikön yhteiset -toimintayksiköistä. Liikuntayksikkö vastaa Satakunnan Urheiluakatemian toiminnasta ja Harrastamisen Porin mallin toteuttamisesta sekä koordinoi kaupungin poikkihallinnollista liikkumisohjelmatyötä ja sen toimeenpanoa.

Liikuntapalveluissa vastataan kaupunkilaisten liikuttamisesta sekä liikkumisen edellytysten mahdollistamisesta. Liikuntapalveluiden kokonaisuus koostuu uimavalvonnasta, uinninopetuksesta ja vesiliikunnasta, erityisryhmien liikunnasta, terveysliikunnasta sekä lasten ja nuorten liikuttamisesta tiiviinä yhteistyönä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kaupungin urheiluseurakenttä on liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyötaho. Liikuntapaikkojen vuokraaminen urheiluseuroille ja muille käyttäjätahoille tapahtuu liikuntayksiköstä käsin. Liikuntapaikkojen hoito tapahtuu teknisen toimialan infrayksikön liikuntapaikat-toimintayksiköstä ja käytännön toiminnan näkökulmasta tiivis vuoropuhelu teknisen toimialan kanssa on liikuntapaikkojen sujuvan käytön kannalta olennaista. Liikuntayksikkö koordinoi eri toimialoilta ja yksiköistä tapahtuvaa kaupungin liikuntaolosuhdetyötä.

Satakunnan Urheiluakatemian toiminta koordinoidaan liikuntayksiköstä käsin. Opetusyksikön kanssa tiiviissä yhteistyössä toteutettavasta akatemiatoiminnasta vastaa päätoiminen akatemiakoordinaattori ja urheiluakatemian toimintaa on kehitetty systemaattisesti viime vuosien ajan. Urheiluakatemian tarkoituksena on tarjota nuorille urheilijoille edellytykset koulun/opiskelun ja urheilun sujuvaan yhdistämiseen sekä rakentaa akatemiaurheilijoille laadukas ympäristö huipulle tähtäävän harjoittelun mahdollistamiseksi yhdessä urheiluseurakentän kanssa. Satakunnan Urheiluakatemia toimii tällä hetkellä Olympiakomitean urheiluakatemiaverkostossa kasvattaja-akatemian statuksella, mutta akatemian toimintaa on tarkoitus kehittää kasvattaja-akatemiasta alueelliseksi urheiluakatemiaksi. Satakunnan Urheiluakatemia onkin laajentunut viime vuosina toiminnaltaan aidosti maakunnalliseksi.

Liikuntayksikön haasteet

Liikuntayksikön suurimmat haasteet liittyvät uimavalvojen saatavuuteen sekä liikuntapaikkakysymyksiin. Avoinna oleviin tehtäviin sekä lyhyisiin että pidempiin sijaisuuksiin on ollut viime vuosina hankaluuksia saada päteviä tekijöitä. Tilanne on kehittynyt sekä koronapandemian aikana että sen jälkeen aiempaa hankalammaksi. Seurakäytössä olevien harjoitustilojen käyttöasteet palasivat heti koronapandemian jälkeen normaalille tasolle. Kuntalaiset ovat palanneet omatoimisen liikkumisen pariin kohtuullisen hyvin koronapandemian jälkeen, mutta varsinkaan tiettyjen erityisryhmien (ikäihmiset, erityislapsen ja -nuoret) osalta tilanne ei ole palannut vielä pandemiaa edeltävälle tasolle. Liikuntapaikoista erityisesti sisäharjoitustilojen saatavuus sekä tiettyjen lajien ulko-olosuhteiden ja talviharjoitteluosuhteiden kehittämistarve tulevat vastaan säännöllisesti.

Liikuntayksikön palvelujen järjestämiseen liittyvät riskit

- Henkilöstön saatavuuden heikkeneminen.
 - Kiinnostus seitsemänä päivänä viikossa tapahtuvaan vuorotyöhön (uimavalvoja-liikunnanohjaaja) vähentynyt jo pidemmän aikaa. Liikunnanohjaajien palkkataso heikentää myös liikuntapalveluiden henkilöstön saatavuutta, erityisesti tuntiohjaajien osalta. Liikuntalan koulutuksen saaneet nuoret päätyvät usein työskentelemään yksityiselle sektorille tai yksityisenä elinkeinonharjoittajina useille toimeksiantajille. Vetovoiman väheneminen näkyy ongelmina saada täytettyä avoimia tehtäviä.
- Fyysisen ja psyykkisen väkivallan uhka asiakastyössä.
 - Liikuntalaitosten asiakastyössä olevat henkilöt (erityisesti uimavalvojat) kohtaavat uhkaavia tilanteita arjessa.
- Puutteellisen uimataidon vaikutus uimalaitoksissa tapahtuviin onnettomuuksiin ja läheltä piti -tilanteisiin.

- Riskitilanteisiin voidaan osittain varautua ammattitaitoisen henkilöstön osaamistason ylläpitämisellä ja säännöllisellä kouluttamisella, mutta asiakaskunnan moninaistuminen ja välinpitämättömyys ohjeistuksia kohtaan kasvattaa onnettomuuksien ja läheltä piti - tilanteiden riskiä.
- Uimataito on ollut valtakunnallisestikin esillä kesän 2025 aikana, joten lasten, nuorten ja myös aikuisten uimataitoon on syytä kiinnittää erityistä huomiota myös jatkossa.
- Talotekniikasta ja muista teknisistä rakenteista, IT-yhteyksistä ja legionellabakteerista johtuvat katkokset uimalaitosten ja muiden liikuntalaitosten aukioloon
 - Pääsymaksujen ja liikuntatilojen vuokrien osuus liikuntayksikön käyttötalouteen on merkittävä. Jokaisen käyttökätkon myötä jää tuloja toteutumatta, mikä vaikuttaa yksikön talouteen. Toimenpiteiden koordinoitiin tulee kiinnittää erityistä huomiota toimialojen yhteistyönä.
- Liikuntapaikkaverkoston ja liikuntatilojen korjausvelan vaikutukset liikuntayksikön ja sen tärkeän sidosryhmän, urheiluseurakentän toimintaan.
 - Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat mahdollistavat asukkaiden liikuttamisen ja välittävät mielikuvaa Porista liikunta- ja urheilumyönteisenä kaupunkina. Nykypäivän turvallisuusvaatimusten mukaiset harjoitus- ja kilpaolosuhteet mahdollistavat turvallisen kilpa- ja harrasteurheilun.

Toiminnalliset tavoitteet

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki		
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää		
TOIMENPIDE	Panostamme lasten, nuorten ja perheiden liikuttamiseen tiivistämällä koulu- ja päiväkotiyhteistyötä sekä kehittämällä lasten ja nuorten liikkumista edistäviä toimintoja.		
MITTARI 1	Kouluikäisten (5.- ja 8.-luokkalaiset) liikkumista mittaavat Move!-tulokset (kestävyyskunto, eli 20 m viivajuoksu). Prosenttiosuus oppilaista, joiden kestävyyskunto on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla: 2024: P5lk 51,9 % P8lk 32,0 % T5lk 49,5 % T8lk 28,5 %	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Vuoden 2024 tulokset	Kestävyyskunnan osalta heikon tuloksen saaneiden %-osuuden pienentyminen lähtötasosta.
MITTARI 2	Nuorisopassin uintien käyttömäärät passin käyttökauden 1.9.–7.8. aikana	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Käyttökausi 2024–2025	Käyttökausi 2025–2026
		5.–7.-luokkalaiset 14215 kertaa	5.–7.-lk. 20000 kertaa
		8.–9.-luokkalaiset 4291 kertaa	8.–9.-lk. 5000 kertaa
		Yhteensä 18506 kertaa	Yhteensä 25000 kertaa

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki		
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää		
TOIMENPIDE	Parannamme erityisryhmien liikkumismahdollisuuksia, jokaisella on oikeus liikkua. Jatkamme hanketta erityisryhmien liikkumismahdollisuuksien nykytilan kartoittamiseksi ja kehittämiseksi. Kolmevuotinen erityistä tukea tarvitsevien nuorten hankerahoitus päättyy vuoden 2025 lopussa. Tavoitteena juurruttaa osa hankkeen toiminnoista omaksi toiminnaksi sekä saada uutta hankerahoitusta kohderyhmän liikkumisen edistämiseksi. Erityisryhmien liikuntamahdollisuuksien lisääminen sekä hankkeen myötä että nykyistä erityisliikunnan tarjontaa kehittämällä.		
MITTARI 1	Erityisryhmien liikuntatoimintaan (ryhmät ja tapahtumat) osallistuneiden määrät: 2024: Ikäihmiset 2086 Vammaisten ja muut erityisryhmät 1533 Osallistujamäärä yhteensä 3619	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Vuoden 2024 osallistujamäärät	Erityisryhmien liikuntatoiminnan osallistujamäärät kasvaneet 10 % vuoden 2024 tasosta.

Taloudelliset tavoitteet

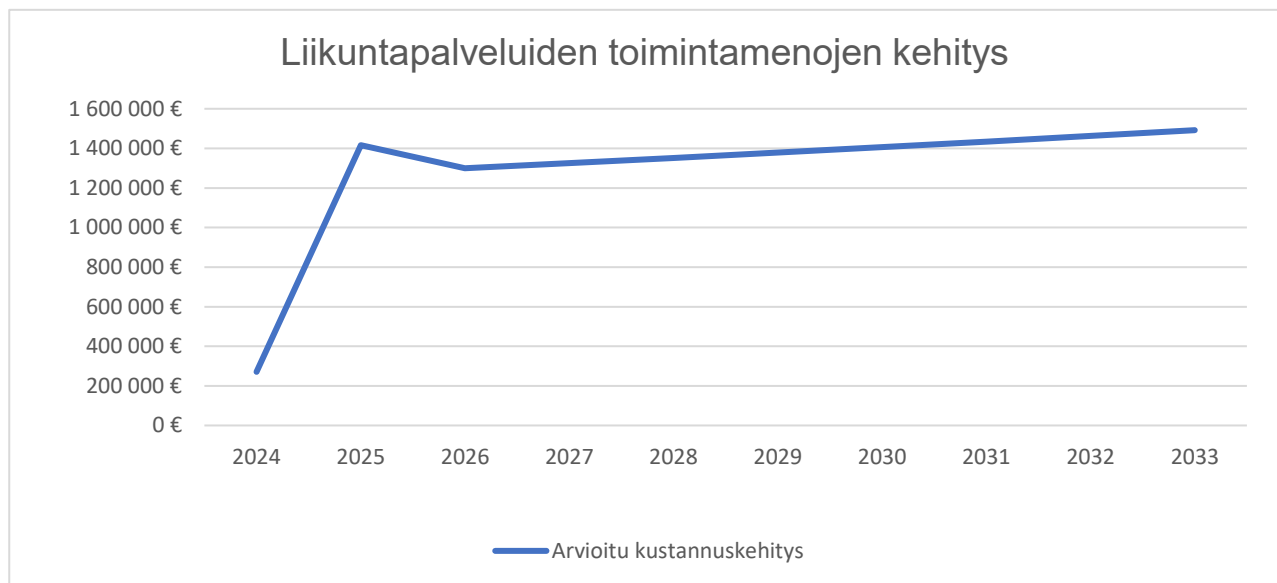
Uimalaitosten asiakasmäärien palauttaminen koronapandemiaa edeltäneelle tasolle (v. 2019 taso)

Liikuntalaitoksista uimalaitosten kävijämäärä koostuu pääosin yksittäisistä, pääsymaksun maksavista asiakkaista. Muut liikuntalaitokset ovat pääosin seuratoiminnan sekä muiden ryhmille varattujen vuorojen käytössä. Varattujen vuorojen osalta käyttöasteet ovat korona-ajan jälkeen palautuneet pandemiaa edeltäneelle tasolle. Liikuntayksikön pääsymaksukertymästä suurin osa kertyy uimalaitosten pääsymaksuista, joten uimalaitosten kävijämäärien kasvattaminen ja tästä seuraava pääsymaksukertymän kasvu vaikuttaa olennaisesti yksikön talouteen. Liikuntayksikön taloudellisena tavoitteena on saada nostettua myös uimalaitosten asiakasmäärät pandemiaa edeltäneelle tasolle (v. 2019 taso). Vertailuna vuoden 2021 kävijämäärät, mitä rasittavat koronasulut ja muut rajoitukset uimalaitosten käytössä sekä pandemiatilanteen vaikutus asukkaiden halukkuuteen käyttää palveluita, vuosien 2022, 2023 ja 2024 kävijämäärät (koronasulku vielä alkuvuonna 2022) sekä uimalaitosten käyttökauden 2024–2025 kävijämäärät. Alkuvuoden 2025 käynneistä (01–08/2025) normaalihintaisen käyntimaksun maksaneiden osuus kaikkien uimalaitosten kävijöistä on 36,7 %. Alennetun hintaisen käyntimaksun maksaneiden osuus kaikkien uimalaitosten kävijöistä on 27,7 %. Seniori- ja vuosikorttikäyntien osuus uimalaitosten käynneistä on 18,4 %. Ohjatun toiminnan (seuravuorot, vesiliikuntaryhmät, vauvauinti, uimakoulut) osuus uimalaitosten käynneistä on 9,6 %. Maksuttoman käytön osuus (alle 4-vuotiaat lapset ja koululaiskäyttö) uimalaitosten käynneistä on 7,6 %.

	2019	2021	2022	2023	2024	2024–2025
Keskustan uimahalli	341 595	156 003	270249	310115	310431	298572
Meri-Porin uimahalli	49 758	23 945	39182	40873	35959	29128
Maauimala	81 239	78 063	82232	74925	80715	67513
Yhteensä	472 592	258011	391663	425913	427105	395213

Hankerahoituksen määrän kasvattaminen

Vuonna 2025 liikuntayksikön hankerahoituksen suuruus on yhteensä 277 343 euroa. Tämä koostuu neljästä hankkeesta (Jokaisella on oikeus liikkua -hanke, 29 000 euroa, omavastuuosuus 50 %, Suomi Liikkeelle-avustus liikuntaneuvonnan kehittämiseen, 30 000 euroa, omavastuuosuus 40 %, Harrastamisen Suomen malli, 170 343 euroa, omavastuuosuus 30 %, Siltahanke Harrastamisen Porin mallista urheiluseuratoimintaan, 48 000 euroa, omavastuuosuus 20 %). Hankerahoituksen osuutta pyritään kasvattamaan uusia liikunnan edistämiseen kohdennettuja hankerahoitusvaihtoehtoja hyödyntämällä. Vuonna 2025 on haettu myös ESR-rahoitusta, josta rahoituspäätös on tulossa vielä syksyllä 2025.

Liikuntayksikön kustannuskehitystä on arvioitu 2 %:n kustannusten kasvun perusteella. Organisaatiouudistuksen myötä liikunta- ja nuorisoyksikkö aloittivat omina yksikköinä vuoden 2024 alusta.

Liikuntapaikkojen kävijämääriä pyritään edelleen kasvattamaan. Kävijämäärät ovat kasvussa, vaikkakin edelleen ovat alemmat kuin ennen koronapandemiaa. Seurakäytössä olevien harjoitustilojen käyttöasteet ovat tällä hetkellä jo normaalilla tasolla, mutta kuntalaiset eivät ole palanneet omatoimisen liikunnan pariin vielä samalla tavalla. Kävijämäärien kasvaminen vaikuttaa lähinnä pääsy- ja käyttömaksujen kertymään, ei toimintakulujen kasvuun. Kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi kaupungin maksuja ja taksoja korotettiin vuoden 2025 alusta lähtien 10 %. Lisäksi samaan aikaan alennettu alv-kanta muuttui alv-lain muutoksen jälkeen 10 prosentista 14 prosenttiin. Liikuntapalvelut kuuluvat alennetun alv-kannan piiriin, joten alv-kannan muutos korotti osaltaan myös liikuntapalveluiden pääsymaksuja ja vuokria. Korotuksen laskettiin lisäävän pääsymaksutuottoja noin 0,1 miljoonaa euroa, mutta hinnankorotuksilla on usein vaikutusta myös kaupunkilaisten liikuntakäyttäytymiseen. Kuntalaisten liikunnan ja liikunnan lisääminen on tärkeä tavoite. Panostetaan lasten, nuorten ja perheiden liikuttamiseen tiivistämällä kouluja päiväkotiyhteistyötä sekä kehittämällä lasten ja nuorten liikuttamista edistäviä toimintoja. Pyritään erityisryhmien liikunnallisuuden parantamiseen teemalla, jokaisella on oikeus liikkua. Seurayhteistyötä kehitetään edelleen. Edellä mainitut toimet eivät kokonaisuutena merkittävällä tavalla vaikuta liikuntayksikön kustannuskehitykseen. Organisaatiomuutokset ovat vaikuttaneet liikuntayksikön kulukehitykseen viime vuosien aikana, viimeisimpänä liikuntapaikkojen puhtaanapitokustannusten siirto teknisen toimialan liikuntapaikat-toimintayksiköstä liikuntayksikköön vuoden 2025 alusta.